
V Plzni e-learning zvládají léta. I tak študácká duše trpěla

V Plzni e-learning zvládají léta. I tak študácká duše trpěla

Vedle slov koronavirus, covid a pandemie se pojmy **distanční vzdělávání** nebo **distanční výuka** ocitly v popředí nejužívanějších slov a slovních spojení současnosti. Multimediální forma řízeného studia (tak praví Wikipedie) se na přechodnou dobu, během níž osiřely přednáškové sály, stala jediným spojením mezi studenty a vyučujícími. Redakce *iForum* se pokusila od zástupců fakult zjistit, jak „to“ šlo a jak konkrétní vyučující získané zkušenosti hodnotí.

- **Prof. MUDr. Dana Müllerová, Ph.D.**, je nejen proděkanka pro rozvoj a vnější vztahy Lékařské fakulty v Plzni Univerzity Karlovy, ale i vyučující předmětu *Hygiena a preventivní medicína* a garantkou předmětu *Podpora a ochrana zdraví* tamtéž.

ZOOM a MOODLE výuka

Na úvod našeho povídání vyjádřila prof. **Dana Müllerová** velké poděkování za nasazení a připravenost e-learningového týmu LF UK, vedeného Ing. **Romanem Pavezou** a MUDr. **Danielem Rajdlem**, Ph.D., podporujícího pedagogy při distančním vzdělávání v době epidemie. E-learning má na Lékařské fakultě v Plzni UK již letitou tradici, takže start online výuky nikoho nezaskočil. Vzdělávání během epidemie na západě Čech probíhalo s využitím kombinace nástrojů pro komunikaci v reálném čase (ZOOM, později Microsoft Teams) s MOODLE, kde kromě nahrávek prezentací studenti vypracovávali domácí úkoly a zjišťovali úroveň svých naučených znalostí formou testů. Na počátku „COVID období“ však musela proběhnout intenzivní tvorba mnoha nových materiálů, které e-learningový plzeňský tým pomáhal pedagogům zpracovat a efektivně implementovat do výuky podle předem připravených metodik.

„Pro podporu uživatelů jsme zřídili speciální stránky <https://sites.google.com/view/e-learning-lfp/>. Uspořádali jsme také několik online webinářů s živou diskusí a sdílením zkušeností uživatelů. Náš e-learningový tým se vlastně stará i o uživatelskou podporu ZOOM pro celou Univerzitu Karlovu. Používali jsme i zabezpečené online testování v MOODLE s použitím Safe Exam Browseru a naše zkušenosti jsme 17. dubna nasdíleli na webináři ministerstva školství. Vytvořili jsme metodiku a checklisty pro distanční zkoušení, včetně státních zkoušek u mezinárodních studentů. Většina pracovišť tak měla minimální nebo žádné zpoždění ve výuce a zkoušení,“ shrnuje za e-learningový tým **Daniel Rajdl**, zástupce přednosty Ústavu klinické biochemie a hematologie Lékařské fakulty v Plzni UK.

Zájem byl/je podmínkou

Kromě klinické práce a dobrovolnické pomoci studentů šestého ročníku byla distanční výuka v čase epidemie jedinou formou výuky a také kontaktu pedagoga se studentem. Proto nelze podle proděkanky **Müllerové** jednoznačně a objektivně vyhodnotit, které formě výuky by v jednotlivých předmětech, pokud by si mohl vybrat, student dával přednost. Zkrátka, distanční výuka byla zároveň nezbytností i povinností! Medici v Plzni museli podle vyjádření **Dany Müllerové** kromě „absorbování“ nové látky řešit řadu úkolů, včetně znalostních testů. Jejich nesplnění by vedlo k neudělení zápočtu či v případě distančního zkoušení k neprovedení zkoušky. „Jednou větou řečeno: v době epidemie student měl a musel mít o tuto formu studia zájem,“ konstatuje proděkanka a dodává: „Od pedagogů se ke mně dostávaly povětšinou pozitivní odezvy, které distanční výuka u studentů vyvolala.“

Medik si dovednosti musí osahat

Stejně jako jinde i na plzeňské medicíně vyučující během krátké doby museli vytvořit objemnou databázi nových materiálů pro vzdálenou výuku. Řada z nich bude mít zcela jistě uplatnění i po skončení epidemických opatření.

I v Plzni si podle proděkanky vyučující prověřili, že: „online komunikace se studentem či skupinami studentů jsou vysoce efektivní v oblasti předávání znalostí, jejich analýzy a implementace, komunikace a diskuse. Zcela jistě se uplatňuje i při individuálním vedení studenta při tvorbě vlastních projektů, nicméně nejsou plně dostačující v praktickém nábízení dovedností. Ty se prostě student medicíny potřebuje naučit a „osahat“ si je. Buď na modelových simulátorech, nebo přímo při pitvách, v laboratořích či při praxích v nemocnicích, tedy v reálném vyšetřování a ošetřování

pacientů.“

Když trpí „študácká duše“

Úskalí distanční výuky si plzeňská pedagožka uvědomuje především v omezení fyzické sounáležitosti „duše študácké“. E-learning a všechny výdobytky umělé inteligence včetně sociálních sítí jsou pro současnou generaci studentů zcela běžnou součástí jejich každodenního života. O to víc však medicína doslova potřebuje „povinnost být si nablízku nikoli pouze virtuálně“. **Dana Müllerová** si je vědoma, že právě jednou z důležitých charakteristik dobrého lékaře je zvládat umění být svému pacientovi nablízku, umět profesionálně, ale zároveň lidsky podpořit, pochopit, podržet... „Tomuto psychosociálnímu umění je třeba se také učit, což při převažujícím virtuálním způsobu života lze jen velmi obtížně,“ soudí pedagožka.

Nahrávka zpětnou reflexí

Nutnost distanční výuky během koronavirové epidemie přinesla podle plzeňské proděkanky více než jeden pozitivní přínos: „I skalní odpůrci nových komunikačních technologií z řad pedagogů je museli akceptovat, získat s nimi zkušenosti a naučit se radovat z jejich funkčnosti i jednoduchosti. U řady vyučujících tak došlo ke ztrátě neopodstatněných předpokladů vůči těmto nástrojům.“ Další pozitiva vycházela ze skutečnosti, že pedagog se běžně při prezenční formě studia nenahrává. A právě řada nástrojů distanční formy výuky umožnila vše zaznamenat. „Nahrávka pak může být samotnému pedagogovi reflexí jeho vlastního pedagogického výkonu. Po jeho zhlédnutí se pak může ve svém dalším působení zlepšovat,“ dodává s úsměvem proděkanka.

V neposlední řadě se i na Lékařské fakultě v Plzni UK potvrdilo, že přes počáteční nemalé časové investice může distanční vzdělávání celkový výsledný čas ušetřit – např. proto, že přednášky může sledovat téměř neomezený počet posluchačů.

Distanční zkoušky ano, ale zdaleka ne všechny

„V medicíně distanční zkoušení nemůže být zcela rovnocenné prezenčnímu zkoušení, protože zde řada zkoušek zejména v klinických oborech sestává i ze zkoušení praktických dovedností. Distanční zkoušení může některé z nich simulovat, ale rozhodně ne všechny,“ říká proděkanka **Müllerová**. Proto i v Plzni upřednostňují prezenční formu zkoušení mediků. Online způsob zde umožní jen ve zcela objektivních důvodech, například pokud z důvodu covidové epidemie nebude možné, nebo bude velmi obtížné, zkoušet prezenčně, třeba když student v době epidemie zůstává v zahraničí a nemá možnost vstupu do ČR.